

วิชากฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑- ๒
ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗

โดย
ดร. ธนรัตน์ ทังทอง
ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์

คำถาม พนักงานอัยการยื่นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ดังนี้ โจทก์จะขอแก้ฟ้องได้หรือไม่ และถือว่ามี การสอบสวนความผิดข้อหาดังกล่าวแล้วหรือไม่(บทบรรณาธิการเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๖)

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๘/๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายสาหัส และทรัพย์สินเสียหาย ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔, ๔๓ (๔), ๗ ๘, ๑ ๔ ๘, ๑๕๗ ขณะที่ฟ้องนั้นผู้เสียหายยังไม่ถึงแก่ความตาย ระหว่างพิจารณา เมื่อ

พนักงานสอบสวนแจ้งโจทก์ว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้วโจทก์จึงยื่นคำร้องขอแก้และเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้เสียหายถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทของจำเลย ซึ่งตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๓ ๑๖๔ บัญญัติว่า เมื่อมีเหตุอันสมควรโจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ เมื่อขณะยื่นฟ้องผู้เสียหายยังไม่ถึงแก่ความตายย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่โจทก์จะฟ้องจำเลยว่ากระทำผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต่อมาเมื่อโจทก์ทราบว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายอันเป็นผลโดยตรงซึ่งเกิดขึ้นจากขับรถโดยประมาทของจำเลย และเป็นกรกระทำเดียวกันกับคำฟ้องเพียงแต่แก้ผลของการกระทำที่ต่อเนื่องกันมาเช่นนี้ โจทก์ย่อมมีอำนาจขอแก้ฟ้องจากการกระทำผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส

3

เป็นข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และขอแก้บทลงโทษจาก ป.อ. มาตรา ๓๐๐ เป็นมาตรา ๒๕๑ ได้เพราะการแก้หรือเพิ่มเติมฐานความผิด ไม่ว่าจะทำในระยะใดระหว่างพิจารณาในศาลชั้นต้นมิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ ทั้งปรากฏตามสำนวนการสอบสวนที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ เรียกเข้ามาในสำนวนว่า พนักงานสอบสวนได้สอบสวนเพิ่มเติมในความผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายแล้วโดยมีรายงานการชันสูตรพลิกศพและบันทึกคำให้การแพทย์ผู้ตรวจรักษาผู้ตาย ซึ่งแพทย์ให้ความเห็นว่า ผู้ตายถึงแก่ความตายเนื่องจากภาวะหายใจล้มเหลวจากภาวะไซนัสหลังบริเวณคอขาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางจราจร กระดูกหักทับเส้นประสาท

การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาให้จำเลยทราบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ เพื่อให้ผู้ต้องหาทราบว่ากรกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดและเพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงการกระทำของผู้ต้องหาซึ่งเป็นความผิดนั้นโดยไม่ต้องแจ้งข้อหาทุกกระทงความผิด เมื่อแจ้งข้อหาอันเป็นหลักแล้วก็ไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อหาความผิดอันเกี่ยวพันกันด้วยอีกพนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจสอบสวนความผิดทุกข้อหาได้

4

เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้
กระทำผิดแล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบว่า กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตราย
สาหัสตามป.อ. มาตรา ๓๐๐ แล้ว แม้ไม่แจ้งข้อหาว่ากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้
ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน พนักงาน
สอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนความผิดข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่
ความตาย ถือได้ว่าการสอบสวนดังกล่าวแล้ว ทั้งเมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์แก้
และเพิ่มเติมฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยซึ่งมีทนายความฟัง
จำเลยให้การรับสารภาพเท่ากับจำเลยเข้าใจดีแล้ว คำร้องขอแก้และเพิ่มเติมฟ้องของ
โจทก์จึงไม่ทำให้จำเลยหลงต่อสู้อย่างนี้ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องในข้อหากระทำโดย
ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๑ ได้

5

๑. พนักงานสอบสวนมิได้ขอให้ฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล
ภายในกำหนด หรือมีการควบคุมตัวเกินกำหนด
ระยะเวลาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๘๗ จะเป็นเหตุให้
พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องหรือไม่

6

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๙๔/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะจำเลยที่ ๑ ถูกจับวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ มิใช่วันที่ ๒๑ โจทก์ต้องฝากขัง และฟ้องจำเลยที่ ๑ ภายในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ **เมื่อโจทก์ฟ้องเกินกำหนดระยะเวลาฝากขังโดยมิได้ขออนุญาตจากอัยการสูงสุด จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ นั้น เห็นว่า กรณีที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาเป็นเรื่องการควบคุมตัวจำเลยที่ ๑ ในชั้นสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องขออำนาจศาลฝากขังจำเลยที่ ๑ หากพนักงานสอบสวนมิได้ขอฝากขังต่อศาลภายในกำหนด เมื่อพ้นอำนาจการควบคุมตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป **หาใช่เป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องไม่** เมื่อโจทก์ฟ้องคดีภายในอายุความ โจทก์ย่อมมีสิทธินำคดีอาญามาฟ้องได้ ฎีกาของจำเลยที่ ๑ ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น**

7

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๑๓/๒๕๕๒ จำเลยฎีกาว่า จำเลยถูกควบคุมตัวเป็นเวลา ๘๖ วัน เกินกว่าที่ต้องถูกควบคุมตัวจริง ๘๔ วัน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๘๗ อยู่ ๒ วัน ขอให้ยกฟ้องนั้น ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องในชั้นสอบสวนของพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เกินกำหนดไม่ได้ เว้นแต่จะขออำนาจศาลฝากขังเป็นระยะ ๆ ไป และเป็นคนละส่วน **กับเรื่องการฟ้องโดยจำเลยให้การรับสารภาพ ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ในชั้นพิจารณาของศาล หากได้ความว่าจำเลยถูกควบคุมตัวเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้จริง ก็เป็นเรื่องที่ต้องไปว่ากล่าวเอากับผู้ควบคุมตัวโดยไม่ชอบเหล่านั้น หากทำให้กระบวนการสอบสวนที่ชอบและการนำคดีมาฟ้องยังศาลเสียไปไม่**

8

(ต่อ)

ทั้งหากมีการควบคุมตัวเกินกำหนด ก็ไม่ต้องห้ามที่พนักงานอัยการจะนำตัวผู้ต้องหามาส่งฟ้องศาล โดยวิธีจับตัวมาส่งศาลฟ้องได้ รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดให้อำนาจศาลที่จะยกฟ้องคดีเช่นนี้ได้ คงมีแต่ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐ เท่านั้น มิฉะนั้นจะเป็นช่องทางให้มีผู้กล่าวอ้างเอาประโยชน์จากการควบคุมตัวเกินกำหนดได้ยิ่งกว่าการสอบสวนที่ชอบ และการพิจารณาที่กระทำโดยศาล ที่จำเลยฎีกาขอให้อัยการฟ้องในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพโดยไม่ต้องสืบพยานประกอบเช่นนี้ฟังไม่ขึ้น

9

การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทาง วิทยาศาสตร์ (มาตรา ๑๓๑/๑)

ในกรณีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใดๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ (มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคหนึ่ง)

10

(ต่อ)

ในความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระสารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

11

(ต่อ)

ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง)

12

(ต่อ)

ข้อสังเกต

๑. การตรวจพิสูจน์บุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคหนึ่ง ในความผิดอาญาที่มีอัตราโทษ จำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีอยู่ในบังคับตามมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคหนึ่ง แต่ถ้ามีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีต้องดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง ด้วย ฎีกาที่ ๕๘๘๖/๒๕๕๘

(ต่อ)

การที่พนักงานสอบสวนพบจำเลยนอนหมดสติอยู่บนเตียงผู้ป่วยและได้กลิ่นสุรา แต่ไม่สามารถตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ได้ จึงเป็นกรณีที่พันตำรวจโท ส. สงสัยว่า จำเลยกระทำความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุราหรือไม่ พันตำรวจโท ส. จึงมีอำนาจที่จะทำการตรวจพิสูจน์บุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคหนึ่ง

การที่พันตำรวจโท ส. มีหนังสือขอให้แพทย์ผู้ตรวจรักษาจำเลยเป็นตัวอย่างเลือดของจำเลยเพื่อตรวจวัดปริมาณ แอลกอฮอล์ว่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ จึงเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับความผิดที่จำเลยถูกกล่าวหาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑ การสอบสวนของพันตำรวจโท ส. พนักงานสอบสวนจึงชอบด้วยกฎหมาย

(ต่อ)

๒. พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะขอให้ตรวจพิสูจน์โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ตามมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง ในความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีนั้น จำกัดเฉพาะการขอให้ตรวจบุคคลเท่านั้น
ดังนี้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอาจขอให้ตรวจพิสูจน์วัตถุหรือเอกสารใดๆ ในความผิดอาญาโดยไม่จำกัดอัตราโทษ

๓. บุคคลที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอาจขอให้ตรวจพิสูจน์โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้แก่ ผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(ต่อ)

๔. การตรวจพิสูจน์โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์นั้นต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น

๕. ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความยินยอมให้ตรวจพิสูจน์โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ด้วย ถ้าบุคคลเหล่านั้นไม่ให้ความยินยอม พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจจะขอให้ตรวจพิสูจน์ได้

(ต่อ)

แต่การไม่ยินยอมให้ตรวจพิสูจน์ก่อให้เกิดข้อสันนิษฐานทางกฎหมาย กล่าวคือ กรณีผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

(ต่อ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๒/๒๕๕๙ สารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ เป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑/๑ ซึ่งจำเลยมิได้นำสืบว่าวิธีการที่พนักงานสอบสวนให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาดีเอ็นเอที่ขูดน้ำส้มของกลาง โดยการใช้ไม้พันสำลีเช็ดขูดน้ำส้มของกลางส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจนั้นไม่ใช่วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นผลการตรวจของผู้เชี่ยวชาญเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้ตามบทบัญญัติดังกล่าว (ข้อสอบเนติฯ สมัย ๖๙)

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เกี่ยวกับมาตรา ๑๓๑/๑

ฎีกาที่ ๖๐๑๗/๒๕๖๐ (ข้อสอบเนติบัณฑิตสมัยที่ ๗๔)

พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานโดยเห็นว่ามารดาผู้เสียหายพาผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลของรัฐแล้ว ไม่จำเป็นต้องส่งตัวผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจซ้ำอีก และรวบรวมผลการตรวจชันสูตรบาดแผลของแพทย์ไว้โดยไม่ได้สอบปากคำแพทย์ผู้ตรวจร่างกาย ดังนี้เป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนที่สามารถกระทำได้ตามอำนาจหน้าที่ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑ และ มาตรา ๑๓๑/๑ และไม่ถือว่าเป็นการสอบสวนโดยไม่ชอบ

19

ฎีกาที่ ๕๒๔๙/๒๕๖๒ พนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา โดยหากมีเหตุจำเป็นต้องใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงข้างต้น พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑ และ ๑๓๑/๑

20

(ต่อ)

พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหาย มารดาผู้เสียหายและรวบรวมหลักฐานทั้งปวงแล้วมีความเห็นสั่งฟ้องจำเลยเพราะเชื่อได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา โดยไม่จำเป็นต้องตรวจหาสารพันธุกรรมของจำเลยที่ทวารหนักของผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจกระทำได้และไม่ถือเป็นข้อพิรุณ ประกอบกับพยานหลักฐานโจทก์ที่วินิจฉัยเป็นลำดับมามีน้ำหนักเชื่อมโยงสอดคล้องต้องกัน สมเหตุสมผลเป็นที่น่าเชื่อถือ คดีจึงรับฟังได้มั่นคงโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ว่าจำเลยล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เสียหายในวันเกิดเหตุ

21

อำนาจพนักงานสอบสวนในการรวบรวม พยานหลักฐาน (มาตรา ๑๓๒)

ในการรวบรวมพยานหลักฐานพนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้
(๑) ตรวจสอบตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ มีอำนาจทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้เกิดแก่กรณี กระทั่งขึ้น (มาตรา ๑๓๒ (๑))

22

(ต่อ)

สังเกตว่าพนักงานสอบสวนจะตรวจตัวผู้เสียหายได้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายก่อน แต่ถ้าเป็นผู้ต้องหาสามารถตรวจได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอม การตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามอนุมาตรา (๑) นี้ เช่น ตรวจหาร่องรอยบาดแผลที่ถูกทำร้าย

ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอนำบุคคลใดมาอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง)

(ต่อ)

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยค้น (มาตรา ๑๓๒ (๒))

(๓) หมายถึงบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อได้จัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย (มาตรา ๑๓๒ (๓))

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมรดังกล่าวในอนุมาตรา (๒) และ (๓) (มาตรา ๑๓๒ (๔))

(ต่อ)

ข้อสังเกต อำนาจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๒ (๑) แตกต่างกัน กล่าวคือพนักงานสอบสวนจะตรวจตัวผู้เสียหายได้ต่อเมื่อผู้เสียหายยินยอม แต่กรณีผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจตัวผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาก่อน

นอกจากนี้ สังเกตว่าตามมาตรา ๑๓๒ (๑) ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจำลองหรือพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหาโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา แต่ในเรื่องการลงลายมือชื่อในกระดาษเปล่า กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนบังคับให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อในกระดาษเปล่าได้ ฎีกาที่ ๑๓๖๘/๒๕๐๐

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เกี่ยวกับมาตรา ๑๓๒

ฎีกาที่ ๔๔๔๐/๒๕๖๒ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๑ กำหนดให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และมาตรา ๑๓๒ ให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะจัดทำภาพถ่าย แผ่นที่ ภาพวาด หรืออื่นใดที่น่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น ดังนั้น แม้การรวบรวมหลักฐานเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนจะรวบรวมหลักฐานใดบ้างอย่างไรเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ที่จะพิจารณาและใช้ดุลพินิจดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้นจนสามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้เท่านั้น

(ต่อ)

การที่พนักงานสอบสวนไม่ได้ไปตรวจร้านค้าของจำเลย ไม่เอากางเกง
ชั้นในของผู้เสียหายที่ ๑ ไปตรวจ ไม่เอาน้ำพริกมาเป็นพยานหลักฐาน ไม่ยึด
รถจักรยานมาตรวจสอบ ทั้งไม่ยึดเบาะที่อยู่ในห้องจำเลยมาเป็น
พยานหลักฐาน ทำให้การสอบสวนไม่ชอบไม่

ในคดีส่วนแพ่ง ผู้ร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยมีได้ขอ
เรียกดอกเบี้ยมาด้วย การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหม
ทดแทนพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวจนกว่า
จะชำระเสร็จแก่ผู้ร้องนั้น เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

27

การสอบสวนผู้เสียหาย และพยานบุคคล (มาตรา ๑๓๓)

๑. พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการออกหมายเรียกพยาน (มาตรา
๑๓๓ วรรคหนึ่ง)

พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดซึ่งมี
เหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและ
สถานที่ในหมายแล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้ (มาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง)
พนักงานสอบสวนจึงอาจทำการสอบสวนสถานที่อื่นนอกจากสถานีตำรวจก็ได้
ฎีกาที่ ๒๑๘๕/๒๕๕๘

28

(ต่อ)

๒. พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้พยานสาบานหรือปฏิญาณตัว (มาตรา ๑๓๓ วรรคสอง)

การถามปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ โดยต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. ว่าด้วยพยานบุคคล (มาตรา ๑๓๓ วรรคสอง) (บทบัญญัติว่าด้วยพยานบุคคลตั้งแต่มาตรา ๒๓๒ ถึงมาตรา ๒๓๗ ทวิ)

บทบัญญัติมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง ไม่ได้บังคับว่าการถามปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนดังเช่นการสืบพยานในชั้นพิจารณา ดังนั้นการที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำโดยมิได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนก็**ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป** ฎีกาที่ ๖๑๔/๒๔๘๖

(ต่อ)

๓. ข้อห้ามในการสอบปากคำ (มาตรา ๑๓๓ วรรคสาม)

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พูดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำซึ่งอาจจะให้ด้วยความเต็มใจ (มาตรา ๑๓๓ วรรคสาม)

๔. การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นหญิงในความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)

(ต่อ)

ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอ นำบุคคลใดมาอยู่ร่วมในการสอบปากคำนั้นด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)

กรณีพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นชายทำการสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง โดยไม่ปรากฏว่าผู้เสียหายยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นก็**ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป** ฎีกาที่ ๓๔๑๙/๒๕๕๙ (ข้อสอบเนติฯ สมัย ๖๙), ๖๐๑๗/๒๕๖๐, ๓๒๘๑/๒๕๖๑

31

(ต่อ)

๕. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยาน ยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถที่จะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอมและให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้ (มาตรา ๑๓๓ วรรคห้า)

32

คำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจ เกี่ยวกับมาตรา ๑๓๓

ฎีกาที่ ๖๐๑๗/๒๕๖๐ พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กหญิงอายุไม่เกินสิบแปดปีในความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ มารดาผู้เสียหาย และพนักงานอัยการร่วมในการถามปากคำผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิวรรคหนึ่ง โดยใช้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นชายเป็นผู้สอบสวนและไม่ปรากฏว่าผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น และได้มีการบันทึกความยินยอมและเหตุจำเป็นนั้นไว้ ซึ่งแม้ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่ ก็ตาม

33

(ต่อ)

แต่เป็นเพียงความบกพร่องหรือผิดพลาดเฉพาะในส่วนนี้ ซึ่งเป็นข้อบกพร่องผิดพลาดในรายละเอียดหาใช่ข้อสาระสำคัญถึงขนาดจะทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดอันจะทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๐ ไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

34

ฎีกาที่ ๓๒๘๑/๒๕๖๑ การที่พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติให้
ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญามาตรา ๑๓๓ วรรคสี่ แม้จะเป็นการไม่ชอบแต่ก็ห้ามมีผลทำให้
การสอบสวนเสียไปทั้งหมด และถือว่าไม่มีการสอบสวนใน
ความผิดนั้นมาก่อน อันจะทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๐ ไม่
การสอบสวนคดีนี้จึงชอบ โจทก์มีอำนาจฟ้อง

35

การสอบสวนผู้ต้องหา
(มาตรา ๑๓๔, ๑๓๔/๑, ๑๓๔/๒,
๑๓๔/๓ และ ๑๓๔/๔)

36

การแจ้งข้อเท็จจริงและข้อหา (มาตรา ๑๓๔)

เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนถามชื่อ ... และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อหาให้ ทราบ (มาตรา ๑๓๔ วรรคหนึ่ง)

โดยการแจ้งข้อหาจะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น (มาตรา ๑๓๔ วรรคสอง) ผู้ต้องหาที่จะได้รับการแจ้งข้อเท็จจริงและข้อหาตามมาตรานี้ อาจเป็นผู้ที่ถูกจับตัวมาส่งให้พนักงานสอบสวน หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน หรือชั้นแรกสอบสวนในฐานะพยานแต่ได้ความว่าเป็นผู้ต้องหา ก็ได้

37

(ต่อ)

ข้อสังเกต การแจ้งข้อหานี้ พนักงานสอบสวนจะแจ้งเฉพาะหลักฐานความผิดไม่ได้ ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่ากระทำความผิดด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าใจข้อหาได้ดีและถูกต้องก่อนจะให้การ ทั้งทำให้พนักงานสอบสวนต้องมีพยานหลักฐานตามสมควรก่อนจะแจ้งข้อหา แต่อย่างไรก็ตาม การแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวมิใช่สาระสำคัญถึงขนาดที่หากพนักงานสอบสวนปฏิบัติผิดพลาดหรือบกพร่องแล้วจะทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดอันส่งผลต่ออำนาจฟ้องของโจทก์แต่อย่างใด ฎีกาที่ ๑๕๒๗๔/๒๕๕๓

38

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๗๔/๒๕๕๓ การที่ ป.วิ.อาญามาตรา ๑๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบก็เพื่อให้ผู้ต้องหาได้ทราบว่าตนถูกกล่าวหาหรือแจ้งข้อหาว่ากระทำความผิดในข้อหาอะไร จะได้สามารถให้การแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้อง แต่การแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวมิใช่สาระสำคัญถึงขนาดที่หากพนักงานสอบสวนปฏิบัติผิดพลาดหรือบกพร่องแล้วจะทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดอันส่งผลต่ออำนาจฟ้องของโจทก์แต่อย่างใด

การแจ้งข้อหาไม่จำเป็นต้องแจ้งทุกข้อหา

เมื่อพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาบางข้อหาแก่ผู้ต้องหาแล้ว แต่จากการสอบสวนปรากฏว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดข้อหาอื่นด้วย ก็ถือได้ว่าการสอบสวนในข้อหาอื่นที่มีได้แจ้งข้อหาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐ แล้วฎีกาที่ ๑๘๑๖/๒๕๕๒, ๓๗๕๙/๒๕๕๐, ๕๔๓๓/๒๕๔๓, ๓๔๒๖/๒๕๔๓

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๑๖/๒๕๕๒ การแจ้งข้อหาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวนเพื่อต้องการให้ผู้ต้องหา รู้ตัวก่อนว่าตนจะถูกสอบสวนในความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น หาได้หมายความว่าพนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งข้อหาทุกกระทงความผิดไม่ แม้เดิมจะแจ้งข้อหาว่ากระทำความผิดฐานพรากผู้เยาว์ ๒ วัน แต่เมื่อสอบสวนไปแล้วปรากฏว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดอีก ๒ วัน ซึ่งเป็นความผิดฐานเดียวกันแต่เพิ่มอีก ๒ กระทง ก็ถือได้ว่าเป็นการสอบสวนในความผิดฐานพรากผู้เยาว์ พนักงานอัยการโจทก์จึงมีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐

41

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๕๙/๒๕๕๐ การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาให้จำเลยทราบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่ยังไม่ทราบความผิด เพื่อให้ผู้ต้องหาทราบว่า การกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดและเพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงการกระทำของผู้ต้องหาซึ่งเป็นความผิดนั้น โดยไม่ต้องแจ้งข้อหาทุกกระทงความผิด เมื่อแจ้งข้อหาอันเป็นหลักแห่งความผิดแล้วก็ไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อหาความผิดอันเกี่ยวพันกันด้วยอีกพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนความผิดทุกข้อหาได้

42

(ต่อ)

กรณีของจำเลยเมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาว่าจำเลยทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสแล้ว แม้ไม่แจ้งข้อหาว่าพยายามฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น ถือได้ว่าการสอบสวนความผิดฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการโจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐

43

(ต่อ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๕๑/๒๕๕๐, ๒๐๗๑/๒๕๒๗, ๒๕๔๒/๒๕๒๗
วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

ก่อนหน้าศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าถ้าเป็นความผิดที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน หรือมีเนื้อหาต่างกันเป็นคนละเรื่องต้องแจ้งทุกข้อหาด้วยฎีกาที่ ๑๒๕๐/๒๕๒๑ (ประชุมใหญ่)

44

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๕๐/๒๕๒๑ (ประชุมใหญ่) หุ้นส่วนผู้จัดการยกยกทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน จำกัด หุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้เสียหายมอบอำนาจให้ผู้อื่นร้องทุกข์ได้ พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่จำเลยฐานยกยก ไม่ได้แจ้งข้อหาตาม พ.ร.บ. กำหนดความผิดเกี่ยวเนื่องกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนฯ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔๖ ฐานทำงบบุลเท็จ ถือไม่ได้ว่ามี การสอบสวนความผิดฐานนี้แล้ว อัยการฟ้องฐานนี้ไม่ได้

45

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่ พ.ศ. ๒๕๖๔) ข้อ ๒

ในระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ นายแดงกระทำอนาจารเด็กหญิงขาว อายุ ๗ ปี ขณะเล่นที่บ้านของนายแดงต่อเนื่องกันหลายครั้ง ต่อมานางเขียวมารดาของเด็กหญิงขาวทราบเรื่อง จึงนำเด็กหญิงขาวไปแจ้งความร้องทุกข์ข้อหากระทำอนาจารแก่เด็ก พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหญิงขาวในห้องสอบสวนพยานเด็กโดยมีนักจิตวิทยา นางเขียวและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย ก็จัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ด้วย หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนขอให้ศาลออกหมายจับนายแดงไว้ ต่อมานางเขียวทราบว่า นายแดงไปกระทำความผิดคดีอื่นและถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๒ ปี จึงแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบและพนักงานสอบสวนมีหนังสือขออายัดตัวนายแดงไปยังเรือนจำ เมื่อนายแดงพ้นโทษแล้วพนักงานสอบสวนจึงไปรับตัวนายแดงมาดำเนินคดี โดยแจ้งข้อกล่าวหาแก่นายแดงตามที่ได้สอบสวนว่า เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ ต่อเนื่องกัน นายแดงกระทำความผิดข้อหากระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี

46

(ต่อ)

ต่อมาพนักงานสอบสวนสอบสวนพยานปากเด็กหญิงชาวเพิ่มเติม ได้ความว่า นายแดงพาเด็กหญิงชาวมาเที่ยวที่บ้านของตนเองโดยไม่ได้แจ้งให้นางเขียวทราบแล้วกระทำอนาจารแก่เด็กหญิงชาว และพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการฟ้องนายแดงว่า ระหว่างเดือน มกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ นายแดงกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กหญิงชาวและพรากเด็กหญิงชาวไปเสียจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง รวม ๑๐ กระทง นายแดงให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกนายแดงรวม ๑๐ กระทงตามฟ้อง

(ต่อ)

นายแดงอุทธรณ์ว่า

(ก) พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนล่าช้า โดยเพิ่งสอบสวนนายแดงหลังจากนายแดงพ้นโทษจำคุกคดีก่อนแล้ว การสอบสวนจึงไม่ชอบ พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง

(ข) พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหานายแดงว่า เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ นายแดงกระทำความผิดฐานพรากเด็กตามฟ้อง ถือว่าไม่มีการสอบสวนในข้อหาความผิดดังกล่าว

(ค) ไฟล์ภาพและเสียงการถามปากคำเด็กหญิงชาวซึ่งบันทึกไว้ในแผ่นวีดิทัศน์เสียหายไม่สามารถเปิดดูได้ ถือว่าการสอบสวนพยานเด็กดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลไม่สามารถรับฟังคำพยานปากเด็กหญิงชาวมาลงโทษนายแดงได้ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องนายแดง

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของนายแดงฟังขึ้นหรือไม่

(ต่อ)

รังกำตอบ (ก) แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๐ บัญญัติให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในทีใด เวลาใดแล้ว แต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย และ มาตรา ๑๓๔ วรรคสาม บัญญัติให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม อันเป็นบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาให้ได้รับผลกระทบจากการเป็นผู้ต้องหาน้อยที่สุด แต่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายว่า ถ้าพนักงานสอบสวนไม่ได้ทำการสอบสวนโดยมิชักช้าแล้ว การสอบสวนนั้นจะเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบ ดังนั้น เมื่อการสอบสวนกระทำโดยเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน แม้พนักงานสอบสวนมิได้แจ้งข้อกล่าวหาและถามคำให้การนายแดงในโอกาสแรกที่กระทำได้ระหว่างที่นายแดงถูกจำคุกในคดีอื่น แต่เพียงทำการสอบสวนนายแดงหลังจากนายแดงพ้นโทษแล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานอัยการอำนาจฟ้องนายแดง (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐/๒๕๔๖) อุทธรณ์ของนายแดงข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

(ต่อ)

(ข) การที่ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ บัญญัติบังคับให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาโดยแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหา นั้น มีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ต้องหาทราบว่าถูกสอบสวนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดตามกฎหมายใด สำหรับความผิดข้อหากระทำอนาจารแก่เด็กและพรากรเด็กมีข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดต่างกัน ข้อสาระสำคัญและผู้เสียหายในความผิดทั้งสองข้อหาต่างกัน ดังนั้น เมื่อเดิมพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่นายแดงผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเฉพาะข้อหากระทำอนาจารแก่เด็กโดยมิได้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพรากรเด็กหญิงขาวไปเสียจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง แม้ปรากฏต่อมาว่า นายแดงกระทำความผิดข้อหาพรากรเด็กด้วย ก็ไม่ถือว่ามี การสอบสวนในความผิดข้อหาพรากรเด็กซึ่งนางเขียวเป็นผู้เสียหายแล้ว พนักงานอัยการจึงไม่มีอำนาจฟ้องนายแดงในความผิดข้อหาพรากรเด็ก อุทธรณ์ของนายแดงข้อนี้ฟังขึ้น

(ต่อ)

(ค) ในการถามปากคำพยานซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ ทวิ บัญญัติให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก กับต้องให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และพนักงานสอบสวนนอกจากจะต้องบันทึกการถามปากคำพยานเด็กไว้เป็นหนังสือเช่นเดียวกับพยานบุคคลโดยปกติทั่วไปแล้วยังจะต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำพยานเด็กนั้นซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ด้วย ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้ถามปากคำเด็กหญิงชาวโดยปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างครบถ้วน การสอบสวนพยานเด็กดังกล่าวย่อมชอบด้วยกฎหมาย แม้ต่อมาภายหลังไฟล์ภาพและเสียงการถามปากคำเด็กหญิงชาวซึ่งบันทึกไว้ในแผ่นวีดิทัศน์เสียหายไม่สามารถเปิดดูได้ ก็หาทำให้การสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปไม่ และศาลสามารถนำคำพยานปากเด็กหญิงชาวมารับฟังลงโทษนายแดงได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๘๓๗/๒๕๖๓) อุทธรณ์ของนายแดงข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

51

(ต่อ)

ผลของการไม่แจ้งข้อหา หากปรากฏว่าคดีนั้นไม่มีการแจ้งข้อหาเลย การสอบสวนไม่ชอบและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องฎีกาที่ ๓๑๓๐/๒๕๕๖

52

(ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๑๓๐/๒๕๕๖ หลังจากที่พันตำรวจเอก ศ.เข้าร้องทุกข์ต่อพันตำรวจโท พ.พนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่จำเลย พันตำรวจโท พ.มิได้แจ้งข้อหาความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอมให้จำเลยทราบตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๓๔ กับมิได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม แม้การสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแต่งตั้งจะได้พบการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นการปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม ก็มีใช้เป็นการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘ ถือได้ว่ามิได้มีการสอบสวนจำเลยในความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอมมาก่อน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอมตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๒๐

53

(ต่อ)

การไม่แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบตามมาตรา ๑๓๔ นี้ เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีในข้อหาดังกล่าวต่อศาลเท่านั้น ในกรณีที่เป็นข้อหาที่ศาลพิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม แม้ข้อหา นั้นพนักงานสอบสวนจะมีได้มี การแจ้งข้อหาไว้ศาลก็ลงโทษจำเลยได้ ฎีกาที่ ๒๑๒๙/๒๕๓๗

54

(ต่อ)

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม (มาตรา ๑๓๔ วรรคสาม)

พนักงานสอบสวนต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหา และที่จะ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ (มาตรา ๑๓๔ วรรคสี่) หลักเกณฑ์นี้เป็นหลักเกณฑ์ใหม่ ต่างไปจากที่เคยปฏิบัติแต่เดิมที่ พนักงานสอบสวนจะรวบรวม เฉพาะพยานหลักฐานเพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิดและเพื่อใช้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาเท่านั้น

55

การควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ยังไม่ได้ถูกจับ และไม่มีหมายจับ (มาตรา ๑๓๔ วรรคห้า)

ในบางกรณี ผู้ต้องหายังไม่ได้ถูกจับและไม่มีหมายจับ แต่ได้มา ปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวน ทั้งนี้อาจมาตามหมายเรียกของ พนักงานสอบสวน หรือเข้ามาบอตัวต่อพนักงานสอบสวน เมื่อ พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ทำให้ไม่สามารถควบคุมตัวได้ ดังนี้ บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔ วรรคห้า ได้บัญญัติแก้ข้อขัดข้องไว้ว่า

56

(ต่อ)

“เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและไม่ได้มีการออกหมายจับ แต่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความผิดที่จะออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ตามมาตรา ๗๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอหมายจับโดยทันที แต่ถ้าในขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้ปิดทำการ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ กรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาออกหมายจับโดยอนุโลมหากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหานั้นได้ โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มีหมายจับและมีอำนาจปล่อยชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นไว้”

(ดูรายละเอียดในเรื่อง จับ หมายจับ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

มาตรา ๑๓๔

ฎีกาที่ ๓๕๗๘/๒๕๖๐ พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าเป็นผู้ต้องหา หลังจาก คสช. ยึดอำนาจการปกครองแล้ว ต่อมา คสช. ได้มีคำสั่งให้จำเลยและบุคคลอื่นมารายงานตัวต่อ คสช. โดยกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนไม่มารายงานตัวตามกำหนดไว้ด้วย พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบแล้วจำเลยไม่มารายงานตัวต่อ คสช. จึงแจ้งข้อหาแก่จำเลยว่า กระทำความผิดฐานไม่มารายงานตัวตามประกาศและคำสั่ง คสช. เมื่อ คสช. มีอำนาจออกคำสั่งให้จำเลยมารายงานตัว คำสั่งของ คสช. ที่ให้จำเลยมารายงานตัวจึงเป็นคำสั่งตามความหมายของ ป.อ. มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่งด้วย

58

(ต่อ)

การแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยของพนักงานสอบสวน แม้จะมีได้
ระบุโดยชัดแจ้งว่าเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยตาม ป.อ.
มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาตามบท
กฎหมายดังกล่าวโดยชอบแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยใน
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๘

59

ฎีกาที่ ๖๕๙/๒๕๖๓ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔ บัญญัติให้พนักงาน
สอบสวนต้องแจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหา นั้น มีเจตนารมณ์เพียงเพื่อให้
ผู้ต้องหาทราบว่า จะถูกสอบสวนในเรื่องใดและทราบว่าการ
กระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิด โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งทุกข้อหา
ทุกตัวบทกฎหมาย และทุกกระทงความผิดเสมอไป เดิมพนักงาน
สอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยว่ากระทำความผิดในช่วงเวลา
ใดไว้ แต่เมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดใน
ช่วงเวลาอื่นด้วย ก็สามารถสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ
กระทำในช่วงเวลาอื่นได้

60

(ต่อ)

เมื่อข้อเท็จจริงจากการสอบสวนได้ความเพิ่มเติมว่า จำเลยกระทำความผิดในช่วงวันเวลาอื่นที่ใกล้เคียงกับการกระทำความผิดที่ได้แจ้งข้อหาไว้เดิม ย่อมถือได้ว่าการสอบสวนในความผิดที่จำเลยกระทำในช่วงวันเวลาอื่นโดยชอบแล้ว ประกอบกับชั้นสอบสวนจำเลยให้การปฏิเสธโดยไม่มีรายละเอียดแห่งการปฏิเสธ และเพิ่งอ้างมาว่า จำเลยไม่เข้าใจข้อหาและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถให้การและนำพยานหลักฐานมาต่อสู้คดีได้ถูกต้องหลังจากที่ศาลล่างทั้งสองมีคำพิพากษาแล้ว ไม่น่าเชื่อว่าจำเลยไม่เข้าใจข้อหาและพฤติการณ์ในการกระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดที่จำเลยกระทำในช่วงเวลาที่มีการสอบสวนได้ความเพิ่มเติมได้

61

ฎีกาที่ ๓๗๙๑/๒๕๖๔ พนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้ที่คิดตั้งข้อหาขึ้นเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาตามข้อเท็จจริงที่ได้ความจากการรับแจ้งความ แม้ครั้งแรกพนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อหาผิดไว้ในครอบครองโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งน้ำมันดีเซลอันเป็นสินค้าที่ได้รับยกเว้นภาษีให้แก่เจ้าพนักงานสรรพสามิต แต่เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่อไปรวมทั้งสอบปากคำพยานแล้ว เห็นว่าการกระทำของผู้ต้องหาดังกล่าวนอกจากจะเป็นการกระทำความผิดในข้อหาผิดไว้เพื่อขายโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งน้ำมันดีเซลอันเป็นสินค้าได้รับยกเว้นภาษีแล้ว ยังได้กระทำการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันทำให้ลักษณะหรือคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างไปจากที่อธิบดีประกาศกำหนดเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย โดยมีไว้ในครอบครองซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะหรือคุณภาพแตกต่างจากที่อธิบดีประกาศกำหนดมีปริมาณตั้งแต่สองร้อยลิตรขึ้นไปอีกในคราวเดียวกันด้วย พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจแจ้งข้อหาเพิ่มเติมแก่ผู้ต้องหาให้ถูกต้องครบถ้วนได้

62

การสอบถามและจัดหาทุนความให้ผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวน (มาตรา ๑๓๔/๑)

๒.๑ กรณีที่รัฐต้องจัดหาทุนความให้ผู้เสมอ (มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง)

ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทุนความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทุนความให้ (บัญญัติทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นการสอบถามและจัดหาทุนความในชั้นพิจารณา)

คดีที่อยู่ในบังคับตามมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง มี ๒ ประเภท คือ

๑. คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต
๒. คดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา

กำหนดเวลาที่ต้องสอบถาม พนักงานสอบสวนต้องสอบถามก่อนเริ่มถามคำให้การ

กรณีที่ผู้ต้องหาไม่มีทุนความ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทุนความให้ผู้เสมอ แม้ผู้ต้องหาไม่ต้องการทุนความก็ตาม ฎีกาที่ ๑๑๓๐/๒๕๕๓ ต่อไป

(ต่อ)

การสอบคำให้การผู้ต้องหาคดีที่อยู่ในบังคับมาตรา ๑๓๔/๑ โดยไม่ได้มีการจัดหาและให้ทนายความเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย แม้ภายหลังพนักงานสอบสวนได้อ่านคำให้การของผู้ต้องหาให้ผู้ต้องหาและทนายความฟังและให้จำเลยและทนายความลงลายมือชื่อไว้ก็ตาม ก็ไม่ทำให้การสอบปากคำผู้ต้องหาคลับเป็นชอบด้วยมาตรา ๑๓๔/๑ ไม่ (ฎีกาที่ ๘๑๙๙/๒๕๖๐)

(ข้อสอบเนติบัณฑิตสมัยที่ ๗๔)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๙๙/๒๕๖๐ (ข้อสอบเนติบัณฑิตสมัยที่ ๗๔)

คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตการสอบสวนคำให้การของผู้ต้องหาอยู่ในบังคับของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง เมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามแล้วผู้ต้องหาไม่มีทนายความ เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาก่อนเริ่มถามคำให้การและให้ทนายความเข้าร่วมฟังการสอบสวนคำให้การของผู้ต้องหาด้วย แต่ขณะที่ร้อยตำรวจโท อ. สอบสวนคำให้การจำเลย และจัดทำบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาซึ่งระบุว่าจำเลยให้การรับสารภาพขึ้นนั้น ไม่ได้มีการจัดหาและให้ทนายความของจำเลยเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย แม้ในวันรุ่งขึ้นร้อยตำรวจโท อ. ควบคุมตัวจำเลยไปพบ ช.

(ต่อ)

ทนายความซึ่งติดต่อไว้ก่อนแล้วและได้อ่านบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาที่จัดทำขึ้นให้จำเลยและ ช. ฟังจำเลยแจ้งต่อ ช. ว่าจะรับสารภาพ ร้อยตำรวจโท อ. ให้จำเลยและ ช. ลงลายมือชื่อไว้ก็ตามก็หาทำให้การสอบสวนคำให้การของจำเลยกลับเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่งไม่ ทั้งกรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคท้าย ถ้อยคำใดๆ ที่จำเลยให้ไว้ต่อร้อยตำรวจโท อ. ตามบันทึกคำให้การของผู้ต้องหานั้น จึงไม่อาจนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐาน ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย

๒.๒ กรณีที่รัฐต้องจัดหาทนายความให้เมื่อผู้ต้องหาไม่มีและต้องการ (มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง)

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้ (บัญญัติทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง ซึ่งเป็นการสอบถามและจัดหาทนายความในชั้นพิจารณา)

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความแต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคท้าย)

(ต่อ)

ข้อสังเกต การถามผู้ต้องหาเรื่องทนายความในชั้นสอบสวน ต่างกับชั้นพิจารณาของศาล (มาตรา ๑๗๓) กล่าวคือ ในชั้นพิจารณา ศาลต้องถามเรื่องทนายความก่อนเริ่มพิจารณาหรือก่อนอ่านฟ้อง หรืออธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง ซึ่งเป็นการดำเนินการก่อนสืบพยานทุกปากนั่นเอง ส่วนในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนจะต้องถามก่อน **เริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา** เท่านั้นไม่เกี่ยวกับการสอบปากคำพยาน ปากอื่นๆ อีกนัยหนึ่งก็คือการสอบสวนพยานปากอื่นๆ พนักงานสอบสวนดำเนินการไปได้โดยไม่ต้องจัดให้มีทนายความก่อน

(ต่อ)

ผลของการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๔/๑ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย)

ตามมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคสาม บัญญัติว่าถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ **จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้** ดังนี้ ถ้าไม่มีการถามเรื่องทนายความก่อนเริ่มถามคำให้การหรือไม่ได้จัดหาทนายความให้ ศาลจะรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๓-๑๙๔/๒๕๕๖ สันเกตว่าการฝ่าฝืน
มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง นี้คงมีผลเสียเฉพาะถ้อยคำในชั้น
สอบสวนของผู้ต้องหาเท่านั้นที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ แต่
ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งคดี กล่าวคือไม่ถือว่าคดีดังกล่าว
ไม่มีการสอบสวนพนักงานอัยการจึงยังมีอำนาจฟ้อง ฎีกาที่
๑๑๓๐/๒๕๕๓ (ฎ. ๕๐๐๙/๒๕๕๖ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

(ต่อ)

ตามมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย (วรรคสาม) มีผลแต่เพียงว่า
ถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ คงห้ามมิให้
ใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาที่ให้ถ้อยคำ
เท่านั้นแต่ไม่ได้ห้ามใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของ
ผู้ต้องหาหรือจำเลยอื่นด้วย ฎีกาที่ ๙๓๔๕/๒๕๕๘, ๔๓๗๖/๒๕๖๑
(ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒)

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

มาตรา ๑๓๔/๑

ฎีกาที่ ๕๕๘๐/๒๕๖๐

แม้คำให้การในชั้นสอบสวนเพิ่มเติมของจำเลย พนักงานสอบสวนไม่ได้จัดหาทนายความให้จำเลยเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง แต่ไม่ทำให้คำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยในครั้งแรกที่ชอบด้วยกฎหมายเสียไปด้วย

73

ฎีกาที่ ๑๙๕๒/๒๕๖๑ บันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลย ระบุว่าก่อนสอบปากคำ พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิจำเลยว่าต้องการพบทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนหรือไม่อย่างไร จำเลยตอบว่าไม่ต้องการ เท่ากับจำเลยสละสิทธิในการมีทนายความ เมื่อคดีมีอัตราโทษจำคุก ไม่ใช่มีอัตราโทษประหารชีวิต จึงไม่มีเหตุที่จะต้องจัดหาทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนให้แก่จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง ศาลชอบที่จะนำบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนจำเลยมารับฟังประกอบในการวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้

ฎีกาที่ ๖๔๘/๒๕๖๒ จำเลยไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ แม้พนักงานสอบสวนจัดให้เจ้าพนักงานตำรวจท่องเที่ยวและ พ. เป็นล่าม แปลคำให้การชั้นสอบสวนให้จำเลยฟัง แต่ก็ไม่ปรากฏว่า ล่ามได้สาบาน หรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๓ วรรค ๔ ถ้อยคำรับสารภาพดังกล่าว ของจำเลยจึงไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของ จำเลยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๔/๔

การสอบสวนผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ต้องนำ บทบัญญัติว่าด้วยการสอบปากคำเด็กตามบทบัญญัติมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (**มาตรา ๑๓๔/๒**)

กล่าวคือ ในคดีความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือคดี ความผิดอื่นที่มีโทษจำคุก การสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งเป็น ผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่เหมาะสม สำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้อง ขอ และพนักงานอัยการอยู่ด้วยในการสอบปากคำเด็กนั้น

ผลของการฝ่าฝืน มาตรา ๑๓๔/๒

(มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย)

ตามมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคสาม บัญญัติว่าถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนจะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๒ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าการที่พนักงานสอบสวนไม่จัดให้มีบุคคลตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวเข้าร่วมในการสอบสวน เป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบ ถือว่าไม่มีการสอบสวนในคดีนั้น และมีผลทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องไปด้วย (ฎีกาที่ ๕๒๕๒/๒๕๔๕, ๔๘๓๔/๒๕๔๖)

77

(ต่อ)

เมื่อมีการประกาศใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้ายแล้ว แนวคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองเรื่องข้างต้นจึงไม่อาจเป็นบรรทัดฐานได้อีกต่อไป และคงถือว่าเฉพาะถ้อยคำของผู้ต้องหาจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้เท่านั้น ไม่ทำให้การสอบสวนทั้งคดีเสียไปจนถึงกับทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำตน

(มาตรา ๑๓๔/๓)

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ
เข้าฟังการสอบปากคำตนได้

(ต่อ)

ผลของการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๔/๓

ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนที่จะดำเนินการ
ตามมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้
นั้นไม่ได้ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคสาม)

ดังนั้น ถ้าผู้ต้องหาขอให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการ
สอบปากคำตน แต่พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการให้ **ถ้อยคำของผู้ต้องหา** ก็
รับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ไม่มีผลทำให้เป็นการสอบสวนไม่ชอบด้วย
กฎหมาย ฎีกาที่ ๓๑๑๙/๒๕๕๐

การแจ้งสิทธิในชั้นสอบสวนแก่ผู้ต้องหา (มาตรา ๑๓๔/๔)

ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาราบก่อนว่า

(๑) ผู้ต้องหาจะมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(๒) ผู้ต้องหาจะมีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังในการสอบปากคำตนได้ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคหนึ่ง)

(ต่อ)

เมื่อผู้ต้องหาให้การอย่างใดก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคสอง)

ตามมาตรา ๑๓๔/๔ (๑) คำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยที่จะนำไปเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาได้ต้องเป็นการสอบในฐานะผู้ต้องหา ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องบอกจำเลย (ผู้ต้องหา) ว่าถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ดังนี้ คำให้การของผู้ต้องหาในฐานะพยานไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาได้ (ฎ.๖๒๘๑/๒๕๓๓)

(ต่อ)

กรณีมีการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสอบปากคำเพิ่มเติมพนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องเตือนอีกจึงรับฟังคำให้การเพิ่มเติมยันจำเลยได้ (ฎีกาที่ ๖๙/๒๔๘๙)

ผลของการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคหนึ่ง (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย)

ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง (สิทธิตามมาตรา ๑๓๔/๔ (๑) (๒)) หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑, ๑๓๔/๒, ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ (มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย) ไม่ทำให้การสอบสวนไม่ชอบ พนักงานอัยการจึงยังมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

มาตรา ๑๓๔/๔

ฎีกาที่ ๔๓๗๖/๒๕๖๑

แม้พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งสิทธิแก่จำเลยที่ ๕ ก่อนสอบสวนก็ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๔ เพียงแต่ห้ามมิให้นำถ้อยคำของจำเลยที่ ๕ ที่ให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนมารับฟังลงโทษจำเลยที่ ๕ ผู้ให้ถ้อยคำเท่านั้น มิได้ห้ามมิให้รับฟังประกอบเพื่อลงโทษจำเลยอื่น

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนจูงใจผู้ต้องหา (มาตรา ๑๓๕)

ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชื้อ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหานั้น (มาตรา ๑๓๕)

การที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๓๕ นี้ มีผลเพียงใช้เป็นหลักฐานยันผู้ต้องหาในการพิจารณาไม่ได้เท่านั้น ไม่มีผลทำให้เป็นการสอบสวนไม่ชอบ พนักงานอัยการจึงยังมีอำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๔๐๒๐/๒๕๔๐

85

(ต่อ)

นอกจากนี้ตาม บทบัญญัติมาตรา ๑๓๕ ต้องเป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนได้จูงใจให้ผู้ต้องหาให้การอย่างใดๆ ดังนี้ ถ้าพนักงานสอบสวนจูงใจให้ผู้ต้องหานำสิ่งของที่ผิดกฎหมายมามอบให้ ไม่ใช่เป็นการให้สัญญาตามมาตรา ๑๓๕ นี้ ฎีกาที่ ๑๕๔๒/๒๕๔๐

พฤติการณ์ที่ถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพที่เกิดจากการตัดสินใจของจำเลยเอง ฎีกาที่ ๔๗๖๕/๒๕๔๓, ๑๕๘๑/๒๕๔๘

ฎีกาที่ ๔๔๔๙/๒๕๖๓ เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่จำเลย ได้ถามจำเลยเรื่องทนายความ หรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าฟังการ สอบปากคำและแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาให้จำเลยทราบ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑, ๑๓๔/๓ และ ๑๓๔/๔ แล้วจำเลยไม่ต้องการ ทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำซึ่งคดีนี้มีอัตรา โทษไม่ถึงประหารชีวิตและจำเลยอายุเกินสิบแปดปีแล้ว เป็นการ ดำเนินการสอบสวนโดยชอบ และจำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้ญาติผู้ตาย ก่อนถูกแจ้งข้อหา ซึ่งตอนแรกพนักงานสอบสวนเชื่อว่าผู้ตายทำอาชญา ปินั่นเอง

(ต่อ)

จึงไม่มีเหตุให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่น สัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้จำเลยรับสารภาพ ซึ่งจำเลยให้การในชั้นสอบสวนมีรายละเอียดเป็น เรื่องยืดยาวที่อยู่ในความรู้เห็นของจำเลยโดยเฉพาะ เชื่อว่าเป็นคำให้การของ จำเลยและจำเลยให้การในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจ ดังนั้น เมื่อขณะเกิดเหตุ จำเลยอยู่กับผู้ตายสองคน ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ เมื่อพิจารณาตาม สภาพลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของคำให้การชั้นสอบสวนของ จำเลย ซึ่งเป็นพยานบอกเล่า นั้น น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ จึงรับฟังคำให้การ ชั้นสอบสวนของจำเลยดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๑) ได้

การสอบปากคำเด็กในชั้นสอบสวน

การสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปีในชั้นสอบสวน แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

๑. สอบปากคำเด็กในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน (มาตรา ๑๓๓ ทวิ)
๒. การสอบสวนเด็กในฐานะผู้ต้องหา (มาตรา ๑๓๔/๒ ประกอบ ๑๓๓ ทวิ)

(ต่อ)

อายุของเด็กที่ได้รับความคุ้มครอง ต้องมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี โดยนับถึงวันที่มีการสอบปากคำ เพราะกฎหมายให้ความคุ้มครองในขณะที่เข้ามาเกี่ยวข้องในขณะสอบปากคำ

การสอบปากคำเด็กในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน (มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

การสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๓ ทวิประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(ต่อ)

๑. เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการชุลมุนต่อสู้อย่างผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชกชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก

(ต่อ)

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่นๆ ที่มีอัตราโทษจำคุกซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ..... (มาตรา ๑๓๓ ทวิวรรคหนึ่ง)

(ต่อ)

๒.ต้องแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
(มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคหนึ่ง)

๓.ต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอและ
พนักงานอัยการเข้าร่วมด้วยในการสอบปากคำเด็กนั้น (มาตรา ๑๓๓ ทวิ
วรรคหนึ่ง) เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอ
บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมสอบปากคำพร้อมกันได้ ให้พนักงานสอบสวน
สอบปากคำเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังกล่าวอยู่ร่วมก็ได้แต่ต้องบันทึก
เหตุที่ไม่อาจรอบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการ
กระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคห้า)

(ต่อ)

เห็นได้ว่าในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งทำให้รอบุคคลต่างๆ มา
พร้อมกันไม่ได้ จึงได้ผ่อนคลายเป็นพนักงานสอบสวนสามารถสอบปากคำ
เด็กร่วมกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นโดยไม่ต้องอยู่ร่วมกันครบทุกคนก็ได้แต่
ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน

การแจ้งนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ
และพนักงานอัยการกฎหมายให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
ดำเนินการ (มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสอง)

(ต่อ)

กรณีพนักงานสอบสวนสอบปากคำเด็กในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน โดยไม่มีบุคคลต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ และพนักงานสอบสวนมิได้บันทึกถึงเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนสอบสวนไม่อาจรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของเด็กเป็นพยานหลักฐานได้ (ฎ.๘๙๐๘/๒๕๕๐, ๕๒๙๔/๒๕๔๙)

(ต่อ)

อย่างไรก็ตามถ้าจำเลยยอมรับข้อเท็จจริงต่อศาลว่าเด็กให้การเป็นพยานต่อพนักงานสอบสวนตามบันทึกคำให้การไว้จริง ศาลรับฟังบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนของเด็กเป็นพยานหลักฐานได้โดยชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ ฎีกาที่ ๑๒๔๕๘/๒๕๕๖ **ที่ว่าไม่อาจรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของเด็กเป็นพยานหลักฐานได้นั้น** ไม่มีผลทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดไม่ถือว่าเป็นเหตุให้คดีนั้นไม่มีการสอบสวน พนักงานอัยการจึงมีอำนาจฟ้อง

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๐๘/๒๕๕๐, ๕๐๔๐/๒๕๖๐ (ฎ.๔๒๐๘/๒๕๔๘, ๗๒๔๑/๒๕๔๙ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน) และถ้าในชั้นพิจารณา เด็กมาเบิกความ ต่อศาลขณะอายุเกิน ๑๘ ปี แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ ตรี ศาลรับฟังคำเบิกความดังกล่าวได้ ฎีกาที่ ๑๐๒๖๕/๒๕๕๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๔๐/๒๕๖๐ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ ทวิ กำหนดให้ กรณีที่จะสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็น พยาน พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ เด็กร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำด้วย **การไม่ปฏิบัติตาม จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย**

(ต่อ)

แต่ผลของการไม่ปฏิบัติ ตามบทบัญญัติมาตรานี้ **คงทำให้คำให้การ ในชั้นสอบสวนของเด็กไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้เท่านั้น** ไม่เป็น เหตุให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวนเสียไปทั้งหมด

๔. พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการ สอบปากคำดังกล่าวไว้เป็นพยาน (มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสี่) อย่างไรก็ตาม พนักงานสอบสวนก็ยังคงต้องทำสำนวนการสอบสวนโดยบันทึกคำให้การ พยานเป็นลายลักษณ์อักษรไปตามปกติ

(ต่อ)

เพียงแต่ต้องมีการบันทึกภาพและเสียงการสอบปากคำเป็นพยานเพิ่มเติมขึ้นเท่านั้น ดังนี้ แม้ไม่มีการจัดทำบันทึกภาพและเสียงไว้ ศาลก็นำบันทึกคำให้การดังกล่าวมารับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นได้ ฎีกาที่ ๓๕๐๐/๒๕๕๙

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๐๐/๒๕๕๙ การสอบคำให้การเด็กชาย ย. ของ พันตำรวจโท จ. พนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคสี่ เป็นบันทึกการสอบสวนตามหลักทั่วไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๙ แม้จะขาดบันทึกภาพและเสียงที่สามารถนำมาถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องก็ไม่มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้รับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่น

คดีที่การสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานต้อง

ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ

ตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ ที่แก้ไขใหม่ (พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ. ศ. ๒๕๕๐) ได้กำหนดประเภทคดีที่ต้องสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ คดีความผิดเกี่ยวกับเพศความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการชุลมุนต่อสู้

(ต่อ)

ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้น
ทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วย
มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิด
ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก
ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ร้องขอ (มาตรา ๑๓๓
ทวิ วรรคหนึ่ง)

(ต่อ)

คดีความผิดอื่นที่มีโทษจำคุก หากผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่
เกิน ๑๘ ปี ไม่ร้องขอให้ใช้วิธีการสอบปากคำสำหรับเด็ก หรือคดีที่มีเพียงโทษ
ปรับสถานเดียว ก็ไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ

กรณีไม่ได้ตัวเด็กมาเบิกความต่อศาลเพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งศาล
อาจรับฟังสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ **เสมือน**
หนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาประกอบพยานหลักฐานอื่น
ของโจทก์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๒ ตรี วรรคท้าย (ฎีกาที่ ๓๕๑๑/๒๕๕๒)

การสอบสวนเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในฐานะผู้ต้องหา (มาตรา ๑๓๔/๒, ๑๓๓ ทวิ)

การถามเรื่องทนายความ (มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง)

ในคดีที่ผู้ต้องหาเมื่ออายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้ (มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง) มีข้อสังเกตดังนี้

(ต่อ)

๑. การถามเรื่องทนายความนี้ กฎหมายไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นความผิดอาญาที่มีโทษเพียงใด ความผิดอาญาทุกประเภทที่ผู้ต้องหาเมื่ออายุไม่เกิน ๑๘ ปี พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบถามเรื่องทนายความทุกคดี

๒. อายุของเด็กในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาไม่ใช่วันที่กระทำความผิด ดังนี้ แม้ขณะกระทำความผิดผู้ต้องหาจะมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี แต่ในวันที่แจ้งข้อหาผู้ต้องหา มีอายุเกิน ๑๘ ปี แล้วไม่ต้องถามเรื่องทนายความอีก
ฎีกาที่ ๒๑๓๒/๒๕๔๘

(ต่อ)

๓. พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาเพียงว่ามีทนายความแล้วหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ต้องจัดหาทนายความให้โดยไม่ต้องดูว่าผู้ต้องหาต้องการทนายความหรือไม่ กล่าวคือแม้ผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายความรัฐก็มีหน้าที่ต้องจัดหาทนายความให้

๔. พนักงานสอบสวนต้องถามผู้ต้องหาเรื่องทนายความก่อนถามคำให้การ จะถามคำให้การผู้ต้องหาก่อนไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

เกี่ยวกับมาตรา ๑๓๓ ทวิ

ฎีกาที่ ๗๘๒๗/๒๕๖๐ ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นกรณีความผิดอื่น เมื่อผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กไม่ได้ร้องขอให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจึงไม่จำเป็นต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวนผู้ต้องหาด้วย บันทึกข้อเท็จจริงประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนจึงชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๒ ประกอบมาตรา ๑๓๓ ทวิ ประกอบพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๖ และเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖

106

ฎีกาที่ ๕๙๒๒/๒๕๖๒ การสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติวิธีการสอบสวนไว้เป็นการเฉพาะเหมือนดังเช่นการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปีในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ ว่าจะต้องมีสหวิชาชีพอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำเด็กนั้นด้วย พนักงานสอบสวนชอบที่จะใช้วิธีการสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญาเช่นเดียวกับการสอบปากคำบุคคลปกติ

(ต่อ)

คำให้การชั้นสอบสวนของผู้เสียหายซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญา แม้ไม่มีแพทย์ด้านจิตเวชศาสตร์และนักจิตวิทยาคลินิกและชุมชนเข้าร่วมฟัง การสอบสวนจะมีความน่าเชื่อถือและรับฟังได้มากน้อยเพียงใด ถือเป็นดุลยพินิจของศาลในขั้นตอนการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน แต่เมื่อโจทก์นำตัวผู้เสียหายมาเบิกความ จำเลยมีโอกาสดำเนินการ ศาลย่อมมีอำนาจฟังคำเบิกความของผู้เสียหายลงโทษจำเลยได้ มิใช่ศาลอาศัยเพียงลำพังแต่คำให้การในชั้นสอบสวนของผู้เสียหายรับฟังลงโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๘๓๗/๒๕๖๓ ในการถามปากคำพยานซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน สิบแปดปีในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ ทวิ บัญญัติ ให้นักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่มีความ เหมาะสม กับต้องให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็ก ร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น โดย ในวรรคสี่ของมาตราดังกล่าวซึ่งอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๙ กำหนดให้ พนักงานสอบสวนนอกจากจะต้องบันทึกการถามปากคำพยานเด็กไว้ เป็นหนังสือเช่นเดียวกับพยานบุคคลโดยปกติทั่วไปแล้ว ยังจะต้องจัดให้ มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำพยานเด็กนั้น ซึ่งสามารถนำ ออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ด้วย

(ต่อ)

ฉะนั้น เมื่อได้ความตามบันทึกคำให้การของเด็กหญิง ก. ที่จัดทำ เป็นหนังสือว่าในการถามปากคำ มีสหวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ร่วมอยู่ด้วย มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำเด็กหญิง ก. ต่อ หน้าสหวิชาชีพไว้ในแผ่นวิดิทัศน์แล้ว ดังนี้ จึงเป็นการปฏิบัติตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้อย่างครบถ้วน การสอบสวนพยานเด็กดังกล่าว ย่อมชอบด้วยกฎหมาย แม้ต่อมาภายหลังไฟล์ภาพและเสียงซึ่งบันทึก ไว้ในแผ่นวิดิทัศน์ดังกล่าวเสียหาย ไม่สามารถเปิดดูได้ ก็หาทำให้การ สอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายไปไม่

คำถาม

คดีมีอัตราโทษจำคุก ก่อนสอบปากคำ พนักงานสอบสวนถาม จำเลยว่าต้องการพบทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนหรือไม่ จำเลยตอบว่าไม่ต้องการ ดังนี้ คำให้การในชั้นสอบสวน ศาลจะนำมารับฟังประกอบในการวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้หรือไม่

111

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๕๒/๒๕๖๑ บันทึกคำให้การในชั้นสอบสวน จำเลยระบุว่า ก่อนสอบปากคำพนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิจำเลยว่าจะต้องการพบทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม จำเลยตอบว่าไม่ต้องการ เท่ากับจำเลยสละสิทธิในการมีทนายความ

112

(ต่อ)

เมื่อคดีมีอัตราโทษจำคุกไม่ใช่มีอัตราโทษประหารชีวิต (ข้อหาความผิดฐานพยายามฆ่า) จึงไม่มีเหตุที่จะต้องจัดทนายความ หรือบุคคลที่ไว้วางใจ เข้าร่วมฟังการสอบสวนให้แก่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง ศาลชอบที่จะนำบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนจำเลยมารับฟังประกอบในการวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้

113

การชั้นสูตรพลิกศพ (มาตรา ๑๔๘-๑๕๖)

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๘ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชั้นสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยประหารชีวิตตามกฎหมาย

114

(ต่อ)

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้นคือ

- (๑) ฆ่าตัวตาย
- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏสาเหตุ

(ต่อ)

การชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับ แพทย์ฯทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว โดยพนักงานสอบสวนและ แพทย์ต้องทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้ แพทย์ทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาได้ไม่ เกิน ๒ ครั้งครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความ จำเป็นในการขยายเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

(ต่อ)

รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการชันสูตรพลิกศพ และในกรณีความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖ (มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง) โดยพนักงานอัยการต้องรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (มาตรา ๑๕๖)

การชันสูตรพลิกศพกรณีความตายเกิดจาก การกระทำของเจ้าพนักงาน

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เป็นผู้ร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ชันสูตรพลิกศพ (มาตรา ๑๕๐ วรรคสาม)

(ต่อ)

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้งครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้ง ไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ (มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่)

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้ทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหนเมื่อใดและถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย

119

(ต่อ)

ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวหาใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้งครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ (มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า)

ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ (มาตรา ๑๕๐ วรรคหก)

ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคห้า เป็นกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ทั้งสองกรณีนี้นอกจากที่ต้องให้มีการชันสูตรพลิกศพแล้ว พนักงานอัยการต้องทำคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่ศพนั้นอยู่

120

(ต่อ)

เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตายๆ

ถ้าขณะที่ผู้ตายถูกจำเลยทำร้าย ผู้ตายไม่ได้อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน แม้ผู้ตายจะถึงแก่ความตายในระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจนำส่งโรงพยาบาล ก็ไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานหรืออยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน **จึงไม่ต้องมีการไต่สวนการชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๕๐ วรรคห้า** เมื่อชันสูตรพลิกศพเสร็จแล้วพนักงานอัยการจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๙ (ฎีกาที่ ๑๗๕๐/๒๕๓๙)

121

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๖/๒๕๐๑ เมื่อผู้ถูกควบคุมกักขังในเรือนจำตายลง ถือว่าตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จึงชอบที่ศาลจะต้องทำการไต่สวนและมีคำสั่งตามที่พนักงานร้องขอขึ้นมาได้

122

ข้อสังเกต การชั้นสูตรพลิกศพกับการไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ
(พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลทำการไต่สวนผลการชั้นสูตร)

๑. กรณีตายผิดธรรมชาติทั่วไป ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องมีการไต่สวนการชั้นสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๕๐ วรรคห้า

๒. กรณีความตายเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานหรือในคดีที่ ความตายเกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้ตายอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งต้องมีการไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคห้า

123

(ต่อ)

๓. เมื่อศาลดำเนินการไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพเสร็จแล้ว ศาลชั้นต้นที่ ทำการไต่สวนก็จะส่งสำนวนให้อัยการ ซึ่งหากความตายเกิดจากการกระทำ ความผิดอาญา พนักงานอัยการก็จะส่งสำนวนชั้นสูตรพลิกศพไปยังพนักงาน สอบสวนที่มีเขตอำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘, ๑๙ เพื่อดำเนินการ สอบสวนเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสิบเอ็ด (แต่ถ้าความตายมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด อาญา เช่น ถูกแมงมุมกัดตาย โดนงูกัดตาย กรณีเช่นนี้ อัยการจะส่งสำนวน การชั้นสูตรไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๑๕๖

124

(ต่อ)

๔. หากเป็นกรณีความตายเกิดจากเหตุตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสาม (ความตายเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานหรือความตายที่เกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานที่อ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่) เมื่อพนักงานสอบสวนเจ้าพนักงานเจ้าของสำนวนสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นว่าจะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องไปยังอัยการสูงสุดตามมาตรา ๑๔๓ วรรคท้าย

แต่ถ้าเป็นกรณีตายผิดธรรมดาธรรมดาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง เมื่อพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องสรุปสำนวนการสอบสวนส่งพนักงานอัยการ (ธรรมดา)

125

คำสั่งศาลตามมาตรา ๑๕๐ เป็นที่สุด (มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่)

คำสั่งของศาลในเรื่องการชั้นสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๕๐ ให้เป็นที่สุด แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้องและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับความตายนั้น (มาตรา ๑๕๐ วรรคสี่)

แต่การที่ศาลชั้นต้นยกคำร้อง อ้างว่าการชั้นสูตรพลิกศพไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีคำสั่งตามมาตรา ๑๕๐ ไม่เป็นที่สุด อุทธรณ์ได้
ฎีกาที่ ๗๔๓๐/๒๕๕๗

126

(ต่อ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๓๐/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นเห็นว่าการชันสูตรพลิกศพตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ แพทย์ต้องดูศพด้วยตนเอง การที่แพทย์ยืนยันตัวผู้ตายกับพนักงานสอบสวนและตรวจดูภาพถ่ายและเอกสารต่างๆ แทนการชันสูตรพลิกศพ จึงมิใช่การชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย ผู้ร้องอุทธรณ์ว่าศาลชั้นต้นจะต้องทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด รวมถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตายว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือไม่อย่างไร และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่ารู้ว่าใครทำให้ตายก็ให้ระบุถึงบุคคลดังกล่าวด้วยศาลชั้นต้นไม่อาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ เท่ากับผู้ร้องอุทธรณ์ว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว กรณีไม่ใช่เป็นการอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งตาม ป. วิ. อ. มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า ซึ่งจะถึงที่สุดตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสิบ

หน้าที่แจ้งผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ

หน้าที่แจ้งผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ทำการชันสูตรพลิกศพทราบ แต่ก่อนที่จะทำการชันสูตรพลิกศพให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้ (มาตรา ๑๕๐ วรรคสอง)

ตัวอย่างข้อสอบอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๖๔ (สนามเล็ก) ข้อ ๒ ที่เกี่ยวข้องกับชั้นสูตรพลิกศพ

นายดำซึ่งเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำที่อยู่ในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมือง
น่านได้ใช้ส้อมแทงนายขาว ผู้ต้องขังในเรือนจำเดียวกันอย่างแรงที่ลำคอหนึ่งครั้ง
นายขาวหมดสติและถูกส่งตัวเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของเรือนจำอยู่ ๗
วัน ยังไม่ได้สติและอาการไม่ดีขึ้น ญาตินายขาวจึงทำเรื่องขออนุญาตนำนายขาว
ไปรักษานอกเรือนจำที่โรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่สถานี
ตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ หนึ่งเดือนต่อมา นายขาวถึงแก่ความตายที่โรงพยาบาล
ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงแจ้งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่าน
ให้ดำเนินคดีกับนายดำ

129

(ต่อ)

พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่านกับแพทย์ ทางนิติเวช
ศาสตร์ประจำโรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ดังกล่าวได้ร่วมกัน
ชั้นสูตรพลิกศพนายขาวและร่วมกันลงลายมือชื่อในรายงานชั้นสูตร
พลิกศพซึ่งระบุสาเหตุการตายว่าถูกของมีคมแทงที่ลำคอตัดเส้นเลือด
ใหญ่ ต่อมา พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่านทำการ
สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินคดีกับนายดำฐานฆ่าผู้อื่น
ซึ่งมีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนแจ้งข้อหาถามคำให้การ พนักงาน
สอบสวนถามนายดำว่ามีทนายความหรือไม่ นายดำตอบว่าไม่มีและไม่
ต้องการทนายความ แต่พนักงานสอบสวนได้จัดหาทนายความให้

130

(ต่อ)

นายดำให้การว่าไม่มีเจตนาฆ่า พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่านสรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องนายดำ ผู้ต้องหาฐานฆ่าผู้อื่น และเห็นควรสั่งฟ้องฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ส่งพนักงานอัยการจังหวัดน่านพิจารณา

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) การชั้นสูตรพลิกศพ การสอบสวนแจ้งข้อหาแก่นายดำ และการทำสำนวนสอบสวนคดีนี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) พนักงานอัยการจังหวัดน่านมีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่

131

ธงคำตอบ

(ก) นายขาวเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ จึงอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน การที่นายขาวถูกนายดำใช้ส้อมแทงอย่างแรงที่ลำคอในเรือนจำที่อยู่ในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองน่าน และถูกส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่และถึงแก่ความตายที่โรงพยาบาลดังกล่าว นายขาวยังคงอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์ จึงเป็นกรณีที่นายขาวตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ต้องมีการชั้นสูตรพลิกศพ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพของนายขาวอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ประจำโรงพยาบาลที่จังหวัดเชียงใหม่ ต้องร่วมกับพนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่และพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปของจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นท้องที่ที่ศพของนายขาวอยู่ ทำการชั้นสูตรพลิกศพ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

132

(ต่อ)

จากนั้น พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ต้องร่วมกับพนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ และส่งให้พนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่ทำคำร้องขอต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพของนายขาวอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด รวมถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย และใครเป็นผู้กระทำร้าย เท่าที่จะทราบได้ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสี่และวรรคห้า เมื่อการชันสูตรพลิกศพคดีนี้ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่มิได้ร่วมชันสูตรพลิกศพและมิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนตามที่กฎหมายบัญญัติ การชันสูตรพลิกศพจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ชั้นสอบสวน นายคำถูกดำเนินคดีในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งมีความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนเริ่มถามคำให้การ พนักงานสอบสวนต้องถามนายคำซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มี พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง แม้นายคำตอบพนักงานสอบสวนว่าไม่มีและไม่ต้องการทนายความ แต่พนักงานสอบสวนยังมีหน้าที่ต้องจัดหาทนายความให้ เมื่อพนักงานสอบสวนได้จัดหาทนายความให้แก่ นายคำก่อนแจ้งข้อหาถามคำให้การแล้ว การสอบสวนแจ้งข้อหาจึงชอบด้วยกฎหมาย

133

(ต่อ)

นายขาวถูกนายคำใช้ส้อมแทงอย่างแรงที่ลำคอในเรือนจำซึ่งอยู่ในเขต สถานีตำรวจภูธรเมืองน่าน ขณะที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์ จึงเป็นกรณีที่นายขาวผู้ตายได้ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ดังนั้น ในการทำสำนวนสอบสวนคดีนี้ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่านซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ต้องแจ้งให้พนักงานอัยการจังหวัดน่านเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนตามมาตรา ๑๕๕/๑ เมื่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองน่านทำสำนวนสอบสวนโดยไม่มีพนักงานอัยการจังหวัดน่านเข้าร่วมจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

134

(ต่อ)

(ข) การที่นายชาวถูกนายดำใช้ส้อมแทงอย่างแรงที่ลำคอจนถึงแก่ความตาย เป็นกรณีที่การตายของนายขาวเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาเมื่อนายดำถูกสอบสวนและแจ้งข้อหาฐานฆ่าผู้อื่นมาแต่แรก แม้ต่อมาพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องฐานฆ่าผู้อื่น และเห็นควรสั่งฟ้องฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย คดีนี้ยังคงเป็นคดีฆาตกรรม ซึ่งนายขาวผู้ตายได้ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๓ วรรคสาม พนักงานอัยการจังหวัดน่านจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้

135

การทำสำนวนสอบสวนกรณีความตายเกิดขึ้น โดยเจ้าพนักงาน (มาตรา 155/1)

การสอบสวนในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวน (มาตรา ๑๕๕/๑ วรรคหนึ่ง)

การทำสำนวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน

136

(ต่อ)

ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๕๕/๑ วรรคสอง)

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควร ไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๕/๑ วรรคสาม)

ข้อสังเกต บทบัญญัตินี้เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

การดำเนินคดีหลังการสอบสวนเสร็จ (มาตรา ๑๔๐-๑๔๗)

ขั้นตอนของพนักงานสอบสวน

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้วให้ จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

กรณีไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด (มาตรา ๑๕๐ (๑))

ถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี ให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวนและบันทึกเหตุที่งดนั้นไว้ แล้วให้ส่งบันทึกพร้อมกับสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่า ๓ ปี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมทั้งความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน

ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งดหรือให้ทำการสอบสวนต่อไป ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

กรณีรู้ตัวผู้กระทำความผิด (มาตรา ๑๕๐ (๒)-๑๕๔) แบ่งออกเป็น

๑. กรณีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวไม่ได้ ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นที่ควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมสำนวนยังพนักงานอัยการ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวนโดยสั่งไม่ฟ้องและให้แจ้งคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทราบ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสอบสวนต่อไป ก็ให้สั่งให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามเช่นนั้น

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสั่งฟ้องก็ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา มา ถ้าผู้ต้องหาอยู่ต่างประเทศ ให้พนักงานอัยการจัดการเพื่อขอให้ส่งตัวข้ามแดนมา (มาตรา ๑๕๑)

๒. กรณีรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุมหรือยังอยู่หรือปล่อยชั่วคราวหรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเข้าใจว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน (มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องให้ส่งแต่สำนวนพร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการส่วนตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย (มาตรา ๑๔๒ วรรคสอง)

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้องให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหาถูกขังอยู่หรือหลบหนีไป(มาตรา๑๔๒ วรรคสาม แก้ไขปี ๒๕๕๘

ในกรณีที่เป็นความผิดซึ่งพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ และส่งไปให้พนักงานอัยการพร้อมสำนวน (มาตรา ๑๔๒ วรรคสี่)

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๑ วรรคสี่ บัญญัติว่าถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสั่งฟ้องก็ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหานั้นเป็นกรณี **ยังเรียกหรือจับตัวจำเลยมาไม่ได้**ถ้าผู้ต้องหาถูกขังโดยหมายของศาล พนักงานสอบสวนไม่ต้องสั่งผู้ต้องหาต่อพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสาม และกรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๔๑ วรรคสี่

(ต่อ)

เพราะมิใช่กรณียังจับตัวผู้ต้องหาได้ ดังนี้ เมื่อผู้ต้องหาถูกขังโดยหมายของศาลและได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวถือว่าผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจศาลที่จะเรียกตัวจากผู้ประกันได้ พนักงานอัยการจึงไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหาพร้อมกับฟ้อง ฎีกาที่ ๒๗๔๗ /๒๕๕๑

ข้อสังเกต เรื่องนี้ เหตุเกิดในเขตอำนาจของศาลอาญา แต่พนักงานสอบสวนนำจำเลยไปฝากขังต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ ต่อมาศาลอาญากรุงเทพใต้อนุญาตให้ปล่อยจำเลยชั่วคราว ดังนี้ แม้โจทก์จะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาก็ถือว่าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว พนักงานอัยการจึงไม่ต้องส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้อง

(ต่อ)

สังเกตว่าเรื่องนี้ แม้จำเลยจะถูกขังโดยหมายของศาลอื่น ไม่ใช่ศาลที่ยื่นฟ้องจำเลยแต่เป็นการฝากขังในคดีเดียวกับที่ฟ้อง จึงถือว่าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว แต่ถ้าต่างคดีกันแม้เป็นศาลชั้นต้นเดียวกัน การที่จำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้วหลบหนี พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๑ วรรคสี่ ฎีกาที่ ๑๓๘๔๙/๒๕๕๓

ขั้นตอนการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ

ในส่วนของพนักงานอัยการ เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๔๒ แล้ว ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้อง และฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

(ต่อ)

ในกรณีตาม (๑) หรือ (๒) พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งให้พนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตายหรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง (มาตรา ๑๔๓)

(ต่อ)

ตามมาตรา ๑๔๓ วรรคสาม ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตายหรือฯ เจ้าพนักงานผู้ที่ฆ่าผู้ตายนั้นจะต้องอ้างขึ้นในชั้นที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด ถ้ามิได้กล่าวอ้างขึ้นในชั้นที่ถูกกล่าวหาพนักงานสอบสวนจึงดำเนินคดีไปอย่างคดีธรรมดา โดยมีได้ส่งให้อัยการสูงสุดสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง จึงชอบแล้ว ฎีกาที่ ๓๑๐๐/๒๕๓๒

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

เกี่ยวกับมาตรา ๑๔๓

ฎีกาที่ ๔๒๘๘ -๔๒๘๙/๒๕๖๐ คำฟ้องของโจทก์บรรยายการกระทำของจำเลยทั้งสองเกี่ยวกับเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองว่า จำเลยที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรียกประกาศเรื่องพื้นที่ปรากฏเหตุกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตาม พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

(ต่อ)

จากนั้นอาศัยอำนาจตามความใน พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พร้อมจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน มีจำเลยที่ ๒ รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นผู้อำนวยการ การออกคำสั่งของจำเลยทั้งสองที่ให้เจ้าหน้าที่ทหารผลักดันผู้ชุมนุม สลายการชุมนุม กระชับพื้นที่หรือขอคืนพื้นที่โดยอาวุธที่ใช้ในราชการสงครามเป็นเหตุให้มีผู้ถึงแก่ความตายหลายคนและรับอันตรายสาหัส มาเป็นเหตุกล่าวหาว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๘๐, ๘๓, ๘๔ และ ๒๘๘

(ต่อ)

แสดงว่าการกระทำที่โจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองอ้างว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำความผิดเกิดขึ้นจากการออกคำสั่งบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินขณะที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็บรองนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการ ศอฉ. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามลำดับ โจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองมิได้ฟ้องจำเลยทั้งสองในฐานะส่วนตัว จึงเป็นการดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีที่นายกรัฐมนตรีกับข้าราชการการเมืองถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ป.อ. และกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และเป็น การกระทำความผิดเกี่ยวกับตามฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองในทั้งสองสำนวนที่กล่าวหาว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

(ต่อ)

ซึ่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญกำหนดขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีประเภทนี้ไว้โดยเฉพาะแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป แต่ปรากฏว่า พนักงานสอบสวน กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นพนักงานสอบสวนและได้ทำการสอบสวนคดีนี้แล้วเสนอความเห็นสั่งฟ้องจำเลยทั้งสอง หลังจากนั้นส่งสำนวนให้แก่พนักงานอัยการ พนักงานอัยการโดยอัยการสูงสุดออกคำสั่งฟ้องจำเลยทั้งสอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๓ วรรคท้าย เพราะเป็นคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตายต่อศาลอาญา

(ต่อ)

กระบวนการสอบสวนและสั่งคดีนี้จึงไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและช่องทางตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อคดีนี้อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น ศาลอาญาจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งสองสำนวนนี้ ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลชั้นต้นชอบที่จะยกชั้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔, ๑๔๒ (๕) ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

(ต่อ)

ในคดีที่อาจเปรียบเทียบได้ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบได้ (มาตรา ๑๔๔)

อำนาจของพนักงานอัยการที่จะสั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบตามบทบัญญัติมาตรานี้นั้น ต้องเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะเปรียบเทียบได้ด้วย ฎีกาที่ ๙๗๗/๒๕๔๕

**คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ
(มาตรา ๑๔๕, ๑๔๕/๑ เพิ่มเติมปี ๒๕๕๘)**

ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องที่ไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ถ้าในกรุงเทพมหานคร ให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่พนักงานอัยการยังคงมีอำนาจตามมาตรา ๑๔๓

(ต่อ)

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมด้วยความเห็นที่แย้งกันไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ใช้บังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ฎีกาหรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์หรือถอนฎีกาโดยอนุโลม (มาตรา ๑๔๕)

(ต่อ)

เรื่องคำสั่งไม่ฟ้องของอัยการนี้ มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๑๑๕/๒๕๕๗ เป็นมาตรา ๑๔๕/๑ ความว่า

สำหรับการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ถ้าในกรุงเทพมหานคร ให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ถ้าในจังหวัดอื่น

(ต่อ)

ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการหรือรองผู้
บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้
มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้
ในมาตรา ๑๔๓ (มาตรา ๑๔๕/๑ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในกรุงเทพมหานคร หรือผู้บัญชาการ
หรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน
ผู้รับผิดชอบในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้ส่งสำนวนพร้อม
ความเห็นที่แย้งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ

(ต่อ)

หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็น
ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้
บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการ หรือรองผู้บัญชาการดังกล่าวไป
พรางก่อน (มาตรา ๑๔๕/๑ วรรคสอง) บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมา
บังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ฎีกาหรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์
หรือถอนฎีกาโดยอนุโลม (มาตรา ๑๔๕/๑ วรรคสาม)

(ต่อ)

ข้อสังเกต ตามบทบัญญัติเพิ่มเติมหมายความว่า ถ้าคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการเป็นการสั่งสำนวนการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจแล้วกรณีต้องบังคับตามมาตรา ๑๔๕/๑ กล่าวอีกนัยหนึ่งมาตรา ๑๔๕/๑ ใช้บังคับกับกรณีที่เป็นสำนวนการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจโดยเฉพาะเท่านั้น หากเป็นกรณีอื่นก็คงใช้บังคับตามมาตรา ๑๔๕ ดั้งเดิม

(ต่อ)

ให้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ ให้จัดการปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง) เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้วผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการ เพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ภายในกำหนดอายุความฟ้องร้อง (มาตรา ๑๔๖ วรรคสอง)

(ต่อ)

เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหา นั้นได้ (มาตรา ๑๔๗)

คดีที่พนักงานอัยการจังหวัดได้ทำคำสั่งไม่ฟ้อง โดยยังไม่ได้ส่งสำนวนและคำสั่งเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ถือได้ว่าสำนวนการสอบสวนยังอยู่ในอำนาจของพนักงานอัยการย่อมแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้อธิบดีกรมอัยการจึงมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องผู้ต้องหา นั้นได้

(ต่อ)

ผลของคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี (มาตรา ๑๔๗)

เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหา นั้นได้ (มาตรา ๑๔๗) แต่ถ้าเป็นเพียงความเห็นของพนักงานสอบสวนว่าไม่ควรฟ้องไม่ใช่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง พนักงานสอบสวนจึงสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีกฎีกาที่ ๘๔๘๑/๒๕๔๔

(ต่อ)

การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องในคดีก่อน
โดยยังไม่ได้วินิจฉัยเนื้อหาสาระสำคัญของคดี ไม่ต้องห้าม
สอบสวนเรื่องเดียวกันใหม่ ฎีกาที่ ๔๒๔๓/๒๕๕๐

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

มาตรา ๑๔๗

ฎีกาที่ ๖๐๓๕ - ๖๐๓๘/๒๕๖๑

พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยในข้อหาสำแดงเท็จเพื่อ
หลีกเลี่ยงอากร เป็นเรื่องที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งสำนวนไปตาม
พยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔๗
บัญญัติห้ามเฉพาะมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้น
แต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหา
นั้นได้ อันเป็นขั้นตอนในชั้นสอบสวนคดีอาญา หากได้มีผลผูกพันกับคดีแพ่งไม่
จะนำมารับฟังเป็นที่ยุติในชั้นพิจารณาของศาลในคดีแพ่งไม่ได้ว่าจำเลยไม่ได้สำแดงราคาต่ำกว่า
ความเป็นจริง โจทก์ทั้งสองจึงมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายที่ขาด

164